

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Offentliga förvaltningens budgetuppgifter och tillägg till EU:s konvergenskriterier

Ämnesområde

Nationalräkenskaper

Statistikområde

Nationalräkenskaper

Produktkod

NR0111

Referenstid

2019 månad

2019 kvartal

2019 år

2010-2018 år

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Johan Norberg
E-post	johan.norberg@scb.se
Telefon	010 - 479 67 65

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	5
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	5
2.3.1	Urvalsförfarande.....	5
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off)	6
2.4	Insamlingsförfarande.....	6
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	6
2.4.2	Mätning	7
2.4.3	Bortfallsuppföljning.....	7
2.5	Bearbetningar.....	8
2.6	Granskning.....	8
2.6.1	Granskning under insamlingen	8
2.6.2	Granskning av mikrodata	9
2.6.3	Granskning av makrodata	9
2.6.4	Granskning av redovisning	10
2.7	Skattningsförfarande.....	10
2.7.1	Principer och antaganden	10
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	10
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	11
2.7.4	Röjandekontroll	11
3	Genomförande	11
3.1	Kvantitativ information.....	11
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	12

1 Statistikens sammanhang

EU-direktiv 2011/85 (fortsättningsvis benämnt Direktivet) syftar bland annat till att göra medlemsländernas redovisning av uppgifter för den offentliga förvaltningens finanser mer transparent, aktuell och heltäckande. Direktivet specificerar ett antal krav på medlemsländernas gemensamma budgetramverk och fungerar således som ett av EU-kommissionens kontrollverktyg.

Kraven i Direktivet är en följd av den ekonomiska utvecklingen och utformningen av de finanspolitiska ramverken i EU-länderna. Enligt Direktivet ska därför medlemsländerna i EU offentliggöra budgetuppgifter för offentlig förvaltnings delsektorer samt ytterligare ett antal specificerade uppgifter över offentliga förvaltningens ansvarsförbindelser.

Offentliga förvaltningens budgetuppgifter visar de offentliga delsektorerna ekonomiska resultat på en övergripande nivå. För staten och sociala trygghetsfonder månadsvis, och för kommuner och landsting kvartalsvis.

De tilläggsuppgifter som redovisas årligen ger en bild av den offentliga förvaltningens ansvarsförbindelser och potentiell påverkan på offentliga finanser. Det ligger i linje med att de offentliga finanserna ska vara transparenta och eventuella kommande åtaganden ska synliggöras.

Utgångsläget för Direktivet är såsom de offentliga enheterna själva redovisar det ekonomiska läget. På så sätt är Direktivet ett komplement till annan ekonomisk statistik snarare än en del av nationalräkenskaperna.

Men för att uppnå jämförbarhet mellan länder och syftet avseende transparens och aktualitet är kraven i Direktivet relativt detaljstyrta. I regelverket för Direktivet anges exempelvis med vilken periodicitet som uppgifterna ska publiceras, vilka referensperioder som avses samt vad som ska ingå.

I detta dokument beskrivs upplägg och genomförande av den undersökning som resulterar i statistik om hushållens boendeuppgifter. Läs om statistikens kvalitet i kvalitetsdeklarationen som finns tillgänglig på www.scb.se/NR0111, under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

Den offentliga förvaltningen är indelad i tre delsektorer; statlig förvaltning, kommunal förvaltning och sociala trygghetsfonder. Beträffande budgetuppgifter delas dessa sedan in i en del som avser

huvudenheter och en del som avser övriga enheter. För statlig förvaltning avser huvudenheter statliga myndigheter medan övriga statliga enheter är enheter som i juridisk benämning inte är myndigheter men enligt nationalräkenskaperna ändå tillhör staten. Det kan exempelvis bero på att staten finansierar och kontrollerar enheten eller att det finns en annan stark beroendeställning till staten. Samma gäller övriga delsektorer. Att uppdelningen sker beror på att insamling av uppgifter från övriga enheter antingen samlas in med en annan referensperiod och sedan estimeras eller att inte samtliga enheter ingår utan att insamling sker via urval. Enligt Direktivet ska resultat baserat på faktiskt insamlat underlag särskiljas från de som estimeras. Resultatredovisningen är dock densamma:

- Totala inkomster
- Totala utgifter
- Resultat

Uppgifterna redovisas för respektive period, månad eller kvartal, i miljoner kronor, uppdelat per delsektor.

Avseende utestående garantier redovisas garantier för respektive delsektor samt även uppdelat på om det är unika garantier eller standardiserade garantier. För de unika garantierna redovisas de uppdelat på om de är utställda till offentliga bolag eller till finansiella bolag. För offentlig-privat samverkan redovisas värdet av tillgången som bokförs utanför offentlig förvaltning, uppdelat per delsektor. För nödlidande lån redovisas totalt utestående stock, uppdelat per delsektor. Garantier, offentlig-privat samverkan och nödlidande lån redovisas tillsammans i ett gemensamt tabellpaket och publiceras vid samma tidpunkt och benämns gemensamt som ansvarsförbindelser och potentiella åtaganden.

Beträffande måttenhet skiljer det mellan vad som publiceras på SCB:s webbplats och vad som rapporteras till Eurostat avseende ansvarsförbindelser och potentiella åtaganden. Till Eurostat rapporteras belopp i miljoner kronor medan motsvarande redovisas i procent av BNP på SCB:s webbplats.

Offentliga förvaltningens ägarandelar i bolag samt offentliga bolags skulder redovisas årsvis i procent av BNP. Offentliga enheters ägarandelar redovisas uppdelat på offentliga bolag där det offentliga ägandet är mer än 50 procent respektive privata bolag med ett offentligt minoritetsäggande. Därav även särredovisat om det avser icke-finansiella bolag eller finansiella bolag. Här sker ingen uppdelning av offentliga delsektorer. Beträffande offentliga bolags skulder redovisas de som överstiger 0,01 procent av BNP. De redovisas uppdelade på dels finansiella bolag och dels övriga samt tilläggsinformation om skulder för de bolag som redovisat förlustresultat.

2.2 Ramförfarande

Rampopulationen är total offentlig förvaltning i de fall där offentlig förvaltning avses. I vissa fall avses offentligt ägda bolag och då är rampopulationen samtliga offentliga bolag med hänsyn taget till de restriktioner som finns angivet i Direktivet (exempelvis att det bara ska ingå skulder som överstiger 0,01 procent av BNP).

Rampopulationen är avgränsad enligt definitionen i nationalräkenskaperna som följer regelverket Europeiska national- och regionalräkenskapssystemet (ENS 2010) enligt EU-förordning 549/2013. Utgångspunkten är således rampopulationen såsom den är avgränsad i nationalräkenskaperna och ska per definition stämma med dessa. Insamling av budgetuppgifter baseras i sin helhet på samma ram som nationalräkenskaperna vid samma givna tidpunkt. Direktivet skapar ingen egen unik ram utan är på så sätt sammankopplad med nationalräkenskaperna vilket även är syftet med Direktivet. För årsuppgifter där rampopulationen avser offentligt ägda bolag baseras ramförfarandet på ägarkategori och sektorklassificering i SCB:s Företagsregister och är knuten till statistik rörande offentligt ägda bolag.

Uppgifterna har således en tydlig avgränsning av dels offentliga enheter (offentlig förvaltning) och dels offentligt ägda bolag. Avgränsning sker enligt de definitioner som gäller för nationalräkenskaperna. Klassificeringsarbete avseende detta genomförs årligen.

Objekt är alla undersökta enheter, vilket är detsamma som populationen, förutom i undantagsfall där det sker urval (endast ett exempel för kvartalsstatistiken för kommunal förvaltning).

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

Angående budgetuppgifter för kommunal förvaltning delas dessa upp i en del som avser utfall vilket utgörs av de drygt 80 största primärkommunerna samt samtliga landsting och regioner medan resterande enheter inom primärkommunal förvaltning särredovisas då dess uppgifter estimeras. Här används således en cut-off-gräns där de mindre primärkommunernas resultat räknas upp med hjälp av information från de största urvalsundersökta primärkommunerna. Cut-off-gränsen baseras uteslutande på antalet invånare i primärkommunerna. De som har 30 000 invånare eller fler ingår i urvalet under kommande år (fyra kvartal). Antalet invånare avser antal året före referensperioden, dvs. urvalet för år 2019 baseras på invånarantal i respektive primärkommun år 2018 enligt befolkningsstatistikens årsstatistik.

Övriga uppgifter (månad, kvartal eller år) baseras på totalundersökning.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

Som underlag till de kvartalsvisa beräkningarna för kommuner utesluts de kommuner som har färre än 30 000 invånare vilka uppräknas med hjälp av utvecklingen för övriga kommuner, exkl. de tre största, och föregående års Räkenskapssammandrag.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Insamling av uppgifter sker genom direkt insamling av uppgifter från aktuella undersökningsobjekt där en del sker genom direktinsamling medan andra via andra statistikprodukter och undersökningar.

Insamling av budgetuppgifter månadsvis för statlig förvaltning sker genom en leverans av sammanställda uppgifter från ESV. Leveransen sker elektroniskt via en FTP-server på SCB och filen är en standardiserad Excel-fil. Uppställningen av uppgifter följer helt och hållet utseendet i de tabeller som slutligen publiceras. Uppgifterna publiceras även av ESV själva förutom några få kompletteringar beträffande så kallade "övriga statliga enheter" som inte är förvaltningsorgan/myndigheter.

Insamling av månadsuppgifter för sociala trygghetsfonder sker dels genom samma insamling som för staten, vilket avser uppgifter för Pensionsmyndigheten, och dels genom direktinsamling från AP-fonderna. Uppgifterna lämnas på samma sätt som för staten, dvs. via standardiserad Excelenkät och uppgifterna levereras in till SCB elektroniskt via en FTP-server. Uppgifterna avser de uppgifter som publiceras men på mer detaljerad nivå vilket gör att de summeras i bearbetningen på SCB.

Insamling av kvartalsutfall för kommunal förvaltning sker inom det ordinarie arbetet med kvartalsvisa nationalräkenskaper. Ingen ytterligare insamling sker.

Beträffande övriga uppgifter som samlas in årligen sker det på lite olika sätt. Garantier samlas in via en annan statistikinsamling inom nationalräkenskaperna vilket är Offentliga förvaltningens sparande och bruttoskuld enligt EU:s konvergenskriterier. Obetalda/Nödlidande lån för statlig förvaltning sker genom samarbete med ESV och deras redovisning samt till viss del kompletterat med officiella uppgifter från årsredovisningar. För kommunal förvaltning samlas uppgifter in via insamling av kommuner och landstings tillgångar och skulder vilket är en källa för Finansräkenskaperna på SCB, det

vill säga ingen ytterligare insamling. Offentliga bolags skulder samt tillgång/ägandet av den offentliga förvaltningens bolag hämtas registeruppgifter från SCB:s offentligt ägda register. Registret sammanställs utifrån andra EU-krav och sammanställs en gång per år. I Direktivet anges att uppgifterna ska stämma med de i registret, det vill säga ingen ytterligare insamling sker.

2.4.2 Mätning

Insamling sker dels via elektronisk insamling av uppgifter i Excel-format via en standardiserad och automatiserad insamlingsprocedur (via så kallad FTP-server) där samma uppgifter som efterfrågas i de slutliga månadstabellerna också samlas in. Kvartalsuppgifter för kommuner och landsting sker inom det ordinarie arbetet med kvartalsvisa nationalräkenskaper. Årliga tabeller avseende tilläggsinformation om offentligt åtagande, risk och ägande sker dels genom insamling av information och uppgifter via offentlig redovisning i form av årsredovisningar samt från redan befintligt statistik inom nationalräkenskaperna. Uppgifterna samlas in såsom de sedan publiceras enligt Direktivet.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

För statlig förvaltning och dess budgetuppgifter ingår alltid samtliga myndigheter utan bortfall. Övriga statliga enheter kompletteras av ESV varför de också alltid ingår i underlaget, antingen som estimerade uppgifter eller som utfall.

För kommuner och landsting är svarsbortfall mycket ovanligt men kan inträffa pga. att uppgiftslämnarens IT-system inte fungerat och liknande. I de sällsynta fall bortfall skett under åren har det berott på IT-haveri eller sjukdom hos uppgiftslämnaren.

För sociala trygghetsfonder ingår endast ett fåtal enheter vilka alltid ingår.

Bortfall avseende insamling av budgetavgifter är således relativt marginellt. Det bortfall som kan existera för kommuner och landsting mäts genom att studera antal bortfall i relation till totalt antal undersökta enheter. Det existerar inget återkommande bortfall. Vid eventuellt bortfall sker återkontakter med uppgiftslämnaren.

Avseende nyinrättad insamling utvärderas det löpande för att även ta hand om eventuell risk för partiellt bortfall.

Partiellt bortfall existerar för uppgifter över offentliga bolags skulder som baseras på SCB:s Företagsstatistik. I den senaste sammanställningen avseende år 2017 saknades någon av de efterfrågade uppgifterna för cirka 10 procent av bolagen. De som saknas hänförs dock till mindre bolag och bör således endast påverka resultatet marginellt. Ytterligare en orsak till att bedöma bortfallet som

marginellt är att de uppgifter som sedan presenteras ska avse skulder överstigande 0,01 procent av BNP vilket gör att de allra flesta av de som saknas (mindre bolag) inte skulle komma med i redovisningen. Av de 10 procenten där partiellt bortfall noterats, står cirka två tredjedelar för bolag med noll anställda. Arbetet med att förbättra SCB:s Företagsregister med inriktning på de offentligt ägda bolagen pågår och har de senaste åren förbättrats. Beträffande de ekonomiska uppgifterna sker bortfallsuppföljning hos primärstatistiken/källorna.

2.5 Bearbetningar

På samma sätt som för insamling sker bearbetning i Excel.

För kommuner och landsting sker bearbetning inom de ordinarie nationalräkenskaperna och anpassas mycket lite till Direktivet. Grundbearbetning i nationalräkenskaperna sker inom arbetet med den så kallade Kvartalsenkäten, dels för primärkommuner och dels för landsting.

Avseende årsuppgifter för potentiell påverkan på offentliga finanser sker inte någon omfattande bearbetning utan uppgifter sammanställs utifrån insamlade uppgifter som i stort sett följer den uppställning som sedan redovisas i publiceringen och enligt Direktivet. Det finns inget behov av kodning, imputering, kalibrering eller kompensation för partiellt bortfall. Den bearbetning som sker är raka summeringar samt framtagande av relationsmått såsom i procent av BNP.

2.6 Granskning

Då uppgifterna samlas in för att motsvara kraven i Direktivet sker ingen ytterligare bearbetning av uppgifterna förutom uppräknings av de mindre enheterna inom kommunal förvaltning. Granskning sker företrädesvis på mer aggregerad nivå.

2.6.1 Granskning under insamlingen

Insamling av uppgifter sker genom direkt insamling av uppgifter från aktuella undersökningsobjekt där en del sker genom direktinsamling medan andra via andra statistikprodukter och undersökningar. Där insamling sker via annan statistikproduktion sker granskning där och leverans till arbetet med Direktivet sker på aggregerad nivå där makrogranskning tar vid. Den direktinsamling som sker för Direktivet rör främst månadsinsamling av inkomster och utgifter för AP-fonderna. I den standardiserade beräkningsfilen sker flera kontroller såsom rimlighetskontroller, granskning av utvecklingstal och revideringar, kontroll av eventuella ackumulerade värden, korrekt tecken m.m. Vid upptäckt fel återkontaktas alltid uppgiftslämnaren som vid bekräftande av fel skickar en ny rättad siffra. Eftersom uppgifterna i Direktivet ska avse uppgiftslämnarnas redovisning, och inte nationalräkenskapernas bokföring, är det till

syendes och sist uppgiftslämnarnas siffra som ska gälla. SCB har dock möjlighet att ifrågasätta och uppmärksamma uppgiftslämnarna på onormala belopp. Vid eventuell muntlig rättning av uppgiftslämnaren är det beräkningsansvarig på SCB som gör justeringen direkt i beräkningsfilen i Excel. Alla justeringar, både gjord av uppgiftslämnare och ansvarig på SCB dokumenteras i en logg.

Se mer under avsnitt 2.4.1.

2.6.2 Granskning av mikrodata

Mycket lite av uppgifterna är mikrodata. Det som samlas in från enskilda uppgiftslämnare är för AP-fonderna där granskning under insamling och av mikrodata är samma, se föregående avsnitt 2.6.1.

2.6.3 Granskning av makrodata

Resultat i form av årstabeller tas fram från andra grundkällor på det sätt som det efterfrågas i Direktivet och ingen ytterligare bearbetning görs mer än en ren sammanställning i de tabeller som är beslutade av Eurostat. Där görs således en rimlighetsbedömning på makronivå av slutresultatet per del. Rimlighetsbedömningen består av jämförelse över tid samt jämförelser med uppgifter inom Excessive Deficit Procedure.

ESV ansvarar för insamling och sammanställning av budgetuppgifter för statlig förvaltning och SCB gör ingen ytterligare beräkning, justering eller sammanställning. SCB:s granskning för statlig förvaltning består av rimlighetskontroller medan den faktiska granskningen av underlaget sker hos ESV vilket också stäms av mot statsbudgetens utfall.

Som underlag till de kvartalsvisa beräkningarna beräknas en rikstotal baserat på inlämnade uppgifter till kvartalsutfallet för kommuner. De kommuner som har färre än 30 000 invånare uppräknas med hjälp av utvecklingen för övriga kommuner och föregående års Räkenskapssammandrag (RS).

Kvartalsutfallet för landsting är en totalundersökning.

Granskning sker inom de respektive ordinarie undersökningarna och inte inom arbetet med Direktivet där endast rimlighetskontroller görs. Vid eventuella osäkerheter eller onormala belopp kontaktas ansvarig för primärstatistiken/källan som i sin tur kontaktar uppgiftslämnaren. Men även här avser Direktivet att mäta såsom uppgifter redovisas i uppgiftslämnarens bokföring.

För sociala trygghetsfonder baseras resultatet på de uppgifter som samlas in. Se mer om granskning i avsnitt 2.6.1. Makrogranskning avser bara en rimlighetskontroll av slutresultatet. Avstämning i

2018-01-31

efterhand gentemot kvartalsuppgifter samt årsuppgifter sker löpande.

2.6.4 Granskning av redovisning

Rimlighetsbedömning för slutresultatet sker tabell för tabell. Rimlighetsbedömningen består av jämförelse över tid samt jämförelser med uppgifter inom närliggande områden såsom redovisade uppgifter hos ESV eller inom Excessive Deficit Procedure.

2.7 Skattningsförfarande

Skattningsförfarande är endast aktuellt för kommuner med mindre än 30 000 invånare samt i undantagsfall vid bortfall vilket är ovanligt.

2.7.1 Principer och antaganden

Skattningsförfarande för de mindre kommunerna följer samma metod som i de ordinarie beräkningarna inom nationalräkenskaperna vilket innebär rak uppräkningsmetod där primärkommunerna i urvalet, exklusive de tre största, representerar övriga icke undersökta primärkommuner. Se mer i avsnitt 2.6.3 samt 2.7.2. Ingen ytterligare anpassning eller justering sker för Direktivets behov.

I de fall en statlig enhet inte skulle ingå genomför ESV en bästa estimation för enheten som sedan ersätts med utfall kommande period.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Månadsstatistik för statlig förvaltning och sociala trygghetsfonder är ojusterade uppgifter, dvs. samlas in och redovisas i löpande priser och varken kalenderkorrigerats eller säsongrensats. De uppgifter som bokförs hos uppgiftslämnarna är de som ska redovisas i Direktivet.

De kommuner som har färre än 30 000 invånare uppräknas med hjälp av utvecklingen för övriga kommuner och föregående års Räkningskapsammandrag (RS). Stockholms, Göteborgs och Malmös uppgifter räknas med, men är inte underlag för uppräkningsmetoden då deras utveckling inte anses vara representativ för övriga kommuner. Först beräknas en uppräkningskvot för varje variabel, genom att dela summa lämnade värden med summa RS, för inkomna kommuner. Därefter beräknas en totalsumma, per variabel, från RS för samtliga kommuner utom de tre ovan nämnda storstäderna. Slutligen multipliceras respektive variabels totalsumma från RS med sin uppräkningskvot, vilket ger det uppräknade helårsvärdet. Kvartalsvärden räknas fram genom att multiplicera det uppräknade helårsvärdet med respektive kvartals andel av helårsvärdet. Bortfall

2018-01-31

är ovanligt, men i de fall det existerar behandlas de ej inkomna kommunerna på samma sätt som de uppräknade.

Uppgifterna som redovisas enligt Direktivet är summakonsistenta vid redovisning i miljoner kronor men där det kan ske avrundningar i de fall resultat presenteras i procent av BNP.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Det finns inga explicita osäkerhetsmått för Direktivet. Skattningsförfarandet för de mindre kommunerna sker inom den ordinarie beräkningen inom nationalräkenskaperna och utvärderas löpande. Men inte heller där finns kvantifierbara osäkerhetsmått. Bedömningen är att osäkerheten är av mindre betydelse.

Lägre tillförlitlighet till följd av svarsbortfall är ytterst marginellt.

2.7.4 Röjandekontroll

Inte aktuellt eftersom uppgifter endast redovisas på aggregerad nivå.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Rampopulationen är total offentlig förvaltning i de fall där offentlig förvaltning avses. I vissa fall avses offentligt ägda bolag och då är rampopulationen samtliga offentliga bolag med hänsyn taget till de restriktioner som finns angivet i Direktivet (exempelvis att det bara ska ingå skulder som överstiger 0,01 procent av BNP).

Rampopulationen är avgränsad enligt definitionen i nationalräkenskaperna som följer regelverket Europeiska national- och regionalräkenskapssystemet (ENS 2010) enligt EU-förordning 549/2013.

Angående budgetuppgifter för kommunal förvaltning delas dessa upp i en del som avser utfall vilket utgörs av de drygt 80 största primärkommunerna samt samtliga landsting och regioner medan resterande enheter inom primärkommunal förvaltning särredovisas då dess uppgifter estimeras. Här används således en cut-off-gräns där de mindre primärkommunernas resultat räknas upp med hjälp av information från de största urvalsundersökta primärkommunerna.

Övriga uppgifter (månad, kvartal eller år) baseras på totalundersökning.

Bortfallet är relativt marginellt för de flesta delar inom Direktivet. För statlig förvaltning och dess budgetuppgifter ingår alltid samtliga myndigheter utan bortfall. Övriga statliga enheter kompletteras av ESV varför de också alltid ingår i underlaget, antingen som

estimerade uppgifter eller som utfall. För kommuner och landsting är svarsbortfall mycket ovanligt men kan inträffa pga. att uppgiftslämnarens IT-system inte fungerat och liknande. Under de senaste åren har bortfall endast noterats i ett fåtal fall (motsvarar mindre än 0,5 procent av urvalet). I sociala trygghetsfonder ingår endast ett få antal enheter vilka alltid ingår.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Undersökningen har genomförts enligt plan vilket också årligen utvärderas av Eurostat samtidigt som jämförelser mellan länder genomförs. Utöver det utförs revision vartannat år där Eurostat vid officiella dialogbesök ställer frågor om källor, metoder, problem, redovisning m.m.